

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»**

**Факультет філології, психології та педагогіки
Кафедра психології та педагогіки**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної та
навчальної роботи

Анатолій Анатолій МАРТИНЕНКО

серпень 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Правова психологія»
(назва навчальної дисципліни)

підготовки **магістра**
(назва ступеня вищої освіти)
спеціальності **053 «Психологія»**
(код і назва спеціальності)

**Полтава
2024 рік**

Handwritten signature

Робоча програма навчальної дисципліни «Правова психологія» для студентів спеціальності 053 Психологія, другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Складена відповідно до освітньої програми Практична психологія 2024 року.

Розробник: Шевчук В.В., к. псих. н., доцент, доцент кафедри психології та педагогіки

Погоджено

Гарант освітньої програми _____ Вікторія ШЕВЧУК

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології та педагогіки

Протокол від «27» серпня 2024 року № 1

Т.в.о. завідувача кафедри психології та педагогіки _____ Вікторія ШЕВЧУК

«__» _____ 2024 року

Схвалено навчально-методичною комісією факультету філології, психології та педагогіки

Протокол від «29» серпня 2024 року № 1

Голова навчально-методичної комісії _____ Віктор ЧЕРНИШОВ

«29» серпня 2024 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		форма навчання денна
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки	Вибіркова
Загальна кількість годин – 120		
Модулів – 1	Спеціальність: 053 Психологія	Рік підготовки: 1-ий
Змістових модулів – 1		Семестр 2-ий
	Індивідуальне завдання – не передбачено планом	Ступінь вищої освіти: магістр
Практичні, семінарські 16 год.		
Лабораторні 6 год		
Самостійна робота 78 год.		
Індивідуальна робота: -		
Вид контролю: Екзамен		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 42/78

2. Мета навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни полягає в наданні знань студентам з юридичної психології та навчання компетенцій їх застосування у практичній діяльності психолога у правовій державі.

Вивчення курсу дозволить сформувати наступні загальні компетентності: здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів); здатність діяти соціально відповідально та свідомо; здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Вивчення курсу дозволить сформувати наступні спеціальні компетентності: здатність організувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології; здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності; здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

3. Передумови для вивчення

дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни «Правова психологія» спирається на знання студентів з навчальних предметів: «Організація наукових досліджень та академічна доброчесність», «Актуальні проблеми практичної психології», «Психологічна служба».

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

- Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.
- Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість
- Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.
- Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати в мінімальну позитивну оцінку числової (рейтингової) шкали.

Сума балів	Значення ЄКТС	Оцінка	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
90-100	А	Відмінно	Здобувач демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Власні пропозиції Здобувача в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін.	Високий , що повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни.
82-89	В	Добре	Здобувач демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.	Достатній , що забезпечує здобувачу самостійне вирішення основних практичних задач.

74-81	C	Добре	Здобувач в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідають робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та використовує для рішення характерних/типових практичних завдань на професійному рівні. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають ускладнення.	Достатній, конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни.
64-73	D	Задовільно	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем,	Середній, що забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни.
60-63	E	Достатньо	Здобувач має певні знання матеріалу, передбаченого робочою програмою, володіє основними положеннями на рівні, який визначається як мінімально допустимий. Правила вирішення практичних завдань з використанням основних теоретичних положень пояснюються з труднощами. Виконання практичних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	Середній, що є мінімально допустимим у всіх складових навчальної дисципліни.
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання заліку	Здобувач може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни Здобувач виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних і лабораторних робіт в більшості є невірними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у Здобувача відсутні.	Низький, не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни.

0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Здобувач не допущений до здачі заліку.	Незадовільний, здобувач не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни.
------	---	--	--	---

6. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: стандартизовані тести, які вирішуються на практичних заняттях; презентації результатів виконаних завдань самостійної роботи, екзамен.

7. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Юридична психологія як наука

Тема 1. Юридична психологія як галузь психологічної науки. Поняття та визначення науки юридичної психології, її об'єкт, предмет та категоріальний апарат. Галузі юридичної психології. Зв'язок юридичної психології з іншими науками. Сфери використання та компетенції юридичної психології. Характеристика предмета, об'єкта та завдань юридичної психології. Структура юридичної психології. Цілі та завдання дисципліни.

Практичне заняття № 1.

Тема 2. Методологія юридичної психології. Пізнавальна функція методів юридичної психології. Система методів юридичної психології. Використання методу тестування в юридичній практиці.

Практичне заняття № 2.

Тема 3. Психологія особистості і діяльності. Психологія праці і правовідносин. Професіограми юридичних працівників. Поняття особистості у психології та правовій науці. Пізнавальні психічні процеси (відчуття, сприйняття, уява, пам'ять, мислення, уявлення, увага, мова), та врахування їх закономірностей юристом у професійній діяльності. Емоції, почуття, психічні стани об'єктів юридичної діяльності та їх психолого-правова оцінка. Психологічна характеристика праці юриста. Психологічні особливості прийняття рішень у юридичній діяльності.

Практичне заняття № 3.

Лабораторне заняття № 1

Тема 4. Попереднє слідство та його психологічна характеристика. Загальна характеристика психологічних особливостей слідчої діяльності. Психологічні особливості огляду місця події. Психологічні характеристики обшуку і виїмки. Психологія слідчого експерименту, відтворення обстановки, обставин події. Психологія допиту. Психологічні аспекти допиту свідків. Психологічні аспекти очної ставки. Психологічні особливості розслідувань у справах неповнолітніх.

Практичне заняття № 4.

Тема 5. Роль та функції психолога у судовій психології. Застосування психологічних знань на попередньому слідстві. Судово-психологічна експертиза (СПЕ), її цілі і завдання у судовій практиці. Особливості застосування судовопсихологічної експертизи: емоційних станів; потерпілих від сексуальних злочинів; психологічних особливостей злочинців організованої групи; інші види судово-психологічної експертизи. Психолого-лінгвістична експертиза.

Практичне заняття № 5.

Тема 6. Психологічні особливості судового процесу по кримінальних справах. Психологія судді. Особливості судового процесу. Психологія прийняття рішення судом. Психологія особи підсудного. Психологія судових дій. Психологічні основи судового допиту.

Практичне заняття № 6.

Лабораторне заняття № 2.

Тема 7. Основи пенітенціарної психології. Предмет і завдання пенітенціарної психології. Психологія особистості засудженого. Соціально-психологічна характеристика груп засуджених. Психологічні особливості праці засуджених. Психологічні особливості відбування покарань жінками-засудженими. Динаміка особистості засудженого та виховний процес. Соціальна реадаптація звільненого.

Практичне заняття № 7.

Лабораторне заняття № 3.

Тема 8. Колективи засуджених. Психологія тюремного побуту. Поняття групи в психологічній науці. Психологічна характеристика великих і малих груп. Психологія злочинної групи. Психологія організованої злочинності.

Практичне заняття № 8.

8. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
о		л	п	лаб	інд	с.р.
I змістовий модуль. Основи економічної психології						
Тема 1. Юридична психологія як галузь психологічної науки.	18	4	2		-	12
Тема 2. Методологія юридичної психології.	12	2	2		-	8
Тема 3. Психологія особистості і діяльності. Психологія праці і правовідносин. Професіограми юридичних працівників.	14	2	2	2	-	8
Тема 4. Попереднє слідство та його психологічна характеристика	14	2	2		-	10
Тема 5. Роль та функції психолога у судовій психології	12	2	2		-	8
Тема 6. Психологічні особливості судового процесу по кримінальних справах	20	4	2	2	-	12
Тема 7. Основи пенітенціарної психології	16	2	2	2	-	10
Тема 8. Колективи засуджених. Психологія тюремного побуту.	14	2	2		-	10
Усього годин	120	20	16	6	-	78

9. Темі семінарських занять

№ заняття	Назва теми	Кількість годин для денної форми навчання
	Семінарські заняття не передбачені	-

10. Теми практичних занять

№ заняття	Назва теми	Кількість годин для денної форми навчання
1	Тема 1. Юридична психологія як галузь психологічної науки.	2
2	Тема 2. Методологія юридичної психології.	2
3	Тема 3. Психологія особистості і діяльності. Психологія праці і правовідносин. Професіограми юридичних працівників.	2
4	Тема 4. Попереднє слідство та його психологічна характеристика	2
5	Тема 5. Роль та функції психолога у судовій психології	2
6	Тема 6. Психологічні особливості судового процесу по кримінальних справах	2
7	Тема 7. Основи пенітенціарної психології	2
8	Тема 8. Колективи засуджених. Психологія тюремного побуту.	2
Усього		16

11. Теми лабораторних занять

№ заняття	Назва теми	Кількість годин для денної форми навчання
1	Тема 3. Психологія особистості і діяльності. Психологія праці і правовідносин. Професіограми юридичних працівників.	2
2	Тема 6. Психологічні особливості судового процесу по кримінальних справах	2
3	Тема 7. Основи пенітенціарної психології	2
Усього:		6

12. Самостійна робота

Метою самостійної роботи студента є: навчитися працювати з літературними джерелами та електронними носіями, складати конспекти, аналізувати теоретичний матеріал, складати порівняльні таблиці, структурно-логічні схеми, порівнювати різні наукові концепції, теорії, закономірності та робити висновки.

Види самостійної роботи студента:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- підготовка до практичних занять (написання конспекту, складання таблиць, структурно-логічних схем тощо);
- виконання індивідуальних самостійних робіт;
- опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення, за списками літератури, рекомендованими в робочій програмі навчальної дисципліни;
- підготовка до виконання міжсесійного та підсумкового контролю знань;
- відвідування консультацій, за потреби (згідно графіку консультацій кафедри психології та педагогіки);
- підготовка до складання екзамену за контрольними питаннями.

Питання для самостійного вивчення студентами

№ з/п	Назва питань	Кількість годин для денної форми навчання
1.	Юридична психологія як галузь психологічної науки.	12
2.	Методологія юридичної психології.	8
3.	Психологія особистості і діяльності. Психологія праці і правовідносин. Професіограми юридичних працівників.	8
4.	Попереднє слідство та його психологічна характеристика	10
5.	Роль та функції психолога у судовій психології	8
6.	Психологічні особливості судового процесу по кримінальних справах	12
7.	Основи пенітенціарної психології	10
8.	Колективи засуджених. Психологія тюремного побуту.	10
Усього		78

13. Індивідуальні завдання

Не передбачено планом.

14. Методи навчання

При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання.

Словесні та наочні методи навчання використовуються під час лекцій, практичних занять, консультацій, практичні – при проведенні практичних занять.

Під час проведення лекцій використовуються такі словесні методи як розповідь і пояснення.

До числа наочних методів, які застосовуються при викладанні дисципліни, належать: ілюстрація, демонстрація.

15. Методи контролю

Поточний контроль успішності засвоєннями студентами навчального матеріалу здійснюється шляхом опитування й оцінювання знань студентів під час практичних занять, оцінювання виконання студентами самостійної роботи, проведення і перевірки письмових контрольних робіт, тестування або в ході індивідуальних співбесід зі студентами під час консультацій. Вибір конкретних форм і методів поточного контролю знань студентів залежить від викладача і доводиться до їхнього відома на першому практичному занятті.

Модульний контроль є частиною поточного контролю і має на меті перевірку засвоєння студентом певної сукупності знань та вмінь, що формують відповідний модуль. Він реалізується шляхом проведення спеціальних контрольних заходів (у формі тестування чи написання студентами контрольних робіт), проводиться наприкінці кожного змістового модулю за рахунок аудиторних занять, під час групових консультацій або ж за рахунок часу, відведеного на самостійну роботу студентів. На підставі результатів модульного контролю здійснюється міжсесійний контроль (атестація).

Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену.

16. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання, тестування та самостійна робота								Індивідуальне завдання	Екзамен	Сума
<i>Змістовий модуль 1</i>										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
5	7	7	5	5	8	8	5		50	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна рейтингова система оцінювання	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою для диференційованого заліку
90 – 100	A – відмінно	5 – відмінно
82 – 89	B – дуже добре	4 – добре
74 – 81	C – добре	
64 – 73	D – задовільно	3 – задовільно
60 – 63	E – достатньо	
35 – 59	FX – незадовільно з можливістю повторного складання	2 – незадовільно
0 – 34	F – незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них:

– при семестровому контролі у вигляді екзамену на поточний контроль може бути відведено від 50 до 100 балів (для допуску до екзамену необхідно мати не менше 25 балів поточної успішності).

1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються наступним чином:

- робота на практичних заняттях (усні відповіді, виконання практичних завдань, а в разі їх пропусків з поважної причини – індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних занять) – до 50 балів.

Присутність на лекціях не оцінюється в балах. Пропуски практичних занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене практичне заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів. При тривалій відсутності студента на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.

Студент, який повністю виконав програму навчальної дисципліни і отримав достатню рейтингову оцінку (не менше 25 балів у випадку екзамену), допускається до підсумкового контролю з дисципліни.

2. Підсумковий контроль Підсумковим контролем є екзамен. Він здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті імені Юрія Кондратюка».

17. Методичне забезпечення

1. Шевчук В.В. Методичні вказівки для практичних занять і самостійної роботи із дисципліни «Правова психологія» для студентів спеціальності 053 Психологія другого (магістерського) рівня вищої освіти. Полтава : Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2024 року. 12 с.

18. Рекомендована література

Базова

1. Бочелюк В. Й. Юридична психологія. Навч. пос. К.: Центр учбової літератури. 2010. 336 с.
2. Гарькавець С. О. Юридична психологія : словник-довідник. Сєверодонецьк : вид-во СНУ ім. В. Даля. 2021. 152 с.
3. Кацавець Р. С. Юридична психологія. Навч. посіб. 3-тє вид., доповн. Київ: Алерта, 2023. 294 с
4. *Юридична психологія* : навчально-методичний посібник / Г. В. Мухіна ; за заг. ред. В. М. Бєсчастного. Київ: ВД «Дакор», 2019. 236 с
5. Юридична психологія: Навч. посібник [для студ. вищ. навч. закл.] / О. Є. Самойлов, М. С. Корольчук, В. М. Корольчук, С. М. Миронець, Г. М. Ржевський. К.: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2015. 432 с.

Допоміжна:

1. Юридична психологія в Україні: здобутки та перспективи: матеріали наук.-практ. конф. (Київ, 24 квіт. 2015 р.). К.: Нац. акад. внутр. справ, 2015. 252 с.
2. Гончаренко В. Г. Судово-психологічна експертиза в системі засобів захисту. *Адвокат*. 2009. №4 (103). С. 4-13.
3. Експертизи у судочинстві України [Роз'яснення. Законодавство. Судова практика] / За заг. ред. професорів В. Г. Гончаренка та І. В. Гори. *Бюлетень законодавства і юридичної практики України*. 2015. № 5-6. К.: Юрінком Інтер. 510 с.
4. Калюга К. В. До проблеми моделювання типового Криміналістичного портрета злочинця в різних видах злочинів. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2016. Випуск 5(14). С. 110-112.
5. Марчак В.Я. Деякі психологічні особливості судового процесу. *Науковий вісник Чернівецького університету*. 2011. Випуск 559. С. 118-122.
6. Черновський О. К. Психологічні особливості особистості потерпілого у кримінальному процесі *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2013 № 2. С. 220-235.

19. Інформаційні ресурси

Сторінка курсу на платформі Moodle: <https://dist.nupp.edu.ua/course/view.php?id=6295>